



RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 1 lipca 2015 r.

Irena Lipowicz

VII.7037.34.2015.NC

Pani Joanna Kluzik-Rostkowska
Minister Edukacji Narodowej
Ministerstwo Edukacji Narodowej
al. J. Ch. Szucha 25
00-918 Warszawa

Szanowna Pani Minister,

Do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich wpłynęła skarga dotycząca zasad finansowania młodzieżowych ośrodków wychowawczych. Jak wynika z informacji udzielonych przez skarżących, w ostatnim czasie uległa zmianie interpretacja przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 grudnia 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w młodzieżowym ośrodku wychowawczym (Dz. U. Nr 296, poz. 1755).

Skarżący wskazali, że do tej pory młodzieżowe ośrodki wychowawcze w Systemie Informacji Oświatowej wskazywały jako wychowanków nie tylko młodzież faktycznie przebywającą w placówce, ale także skierowaną do ośrodka. Pozwalało to na otrzymanie większych kwot dotacji - ich wysokość zależy bowiem przede wszystkim od liczby uczniów.

Taka interpretacja przepisów miała być stosowana powszechnie. Była ona także potwierdzona przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Sekretarz stanu w Ministerstwie w dniu 25 maja 2012 r. w odpowiedzi na interpelację nr 4731 wyjaśnił, że „w przypadku niedoprowadzenia nieletniego do ośrodka w ciągu miesiąca od dnia wskazania tego ośrodka przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, dyrektor powiadamia o tym właściwego starostę oraz

ORE za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, a ponadto sąd rodzinny. W tym momencie wygasa termin rezerwowania miejsca w danym ośrodku. Ponieważ jednak w ciągu tego okresu (jednego miesiąca) nieletni wychowanek może zostać w każdej chwili umieszczony w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, należy go, zgodnie z przepisami rozporządzenia, traktować jako wychowanka tej placówki. W tym czasie zatem na wychowanka tej placówki przysługuje dotacja”.

W ocenie skarżących, taka interpretacja była uzasadniona specyfiką działalności młodzieżowych ośrodków wychowawczych. Wychowankowie nie są przyjmowani na podstawie przeprowadzanej raz w roku rekrutacji – młodzież kierowana jest do placówek na podstawie postanowienia sądu i wskazania Ośrodka Rozwoju Edukacji. Uczniowie trafiają do placówki w ciągu roku szkolnego, a rotacja wychowanków jest stosunkowo duża (uczniowie opuszczają ją np. w wyniku postanowienia sądu lub po osiągnięciu pełnoletności). Z tych względów, zapewnienie ciągłości finansowania realizacji zadań ośrodków wymaga uwzględnienia przede wszystkim liczby miejsc gotowych na przyjęcie skierowanych uczniów. Uzależnienie wysokości dotacji od liczby wychowanków przebywających w ośrodku w dniu 30 września, w przypadku młodzieżowych ośrodków wychowawczych, opiera się na arbitralnym kryterium – placówka nie ma bowiem wpływu na to, ilu uczniów zostanie skutecznie doprowadzonych przed tym terminem. Musi zaś zapewnić miejsce każdemu nieletniemu, niezależnie od daty wpisu do księgi wychowanków.

Jak wynika m.in. z odpowiedzi sekretarza stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej na interpelację poselską (pismo z dnia 14 maja 2015 r., znak: DZSE-WSPE.054.12.2015.EM), obecnie, pomimo takiego samego brzmienia przepisów, ich interpretacja uległa zmianie. W ocenie Ministerstwa, „zgodnie z przepisami regulującymi m.in. prowadzenie przez placówki systemu oświaty dokumentacji oraz zasady kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w MOW – wychowankiem jest osoba przyjęta do placówki i z dniem przyjęcia wpisana do księgi wychowanków. Wychowankiem nie jest więc osoba skierowana do młodzieżowego ośrodka wychowawczego oraz niewpisana do księgi wychowanków. Obowiązujące przepisy nie przewidują możliwości finansowania osób niebędących wychowankami młodzieżowych ośrodków wychowawczych”.

Dyrektorzy placówek wskazują, że nie dotarły do nich żadne informacje o zmianach. W wyniku tego placówki mają obecnie obowiązek zwrócenia części wykorzystanej już dotacji. W przypadku niektórych ośrodków mają być to kwoty sięgające nawet milionów złotych. W ocenie skarżących, zmiana zasad finansowania będzie miała wpływ na jakość nauki, wychowania i opieki oferowanych przez placówki.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2014 r., poz. 1648), zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o udzielenie informacji na temat przyczyn zmiany interpretacji przepisów oraz działań podjętych w celu poinformowania ośrodków o konieczności uwzględnienia tego faktu w dokumentacji.

Z poważaniem,

Podpis na oryginale